

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร :
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกล้วยไม้ตัดดอก
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกล้วยไม้ตัดดอก เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติ มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐานและปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกล้วยไม้ตัดดอก ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกล้วยไม้ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๗

๒. กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกล้วยไม้ตัดดอก มาตรฐานเลขที่ มกษ. 5501 - 2552 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

ธีระ วงศ์สมุทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

สำหรับกล้วยไม้ตัดดอก

1 ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติด้านการผลิตกล้วยไม้ตัดดอกก่อนการขนย้ายมายังโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้

2 นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีดังต่อไปนี้

2.1 กล้วยไม้ตัดดอก (cut flower orchid) หมายถึง ต้นกล้วยไม้ทุกสกุลในวงศ์ Orchidaceae ที่ปลูกเพื่อตัดช่อดอกกล้วยไม้สำหรับการจำหน่าย

2.2 ช่อดอกกล้วยไม้ (orchid cut flower) หมายถึง ช่อดอกกล้วยไม้สดที่มีองค์ประกอบครบสมบูรณ์ คือ มีก้านช่อ และดอก

2.3 การตรวจพินิจ หมายถึง การตรวจสอบลักษณะปรากฏภายนอกของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ผลิตผล ผลิตภัณฑ์ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏ โดยการตรวจด้วยสายตาเป็นหลัก แต่อาจใช้ประสาทสัมผัสอื่นประกอบ ทั้งนี้ขึ้นกับปัจจัยคุณภาพที่ต้องการตรวจสอบ หรืออาจใช้เครื่องมือประกอบ เช่น แวนขยายช่วยในการตรวจสอบ แล้วประเมินว่าลักษณะปรากฏ หรือสภาพแวดล้อมที่ตรวจสอบคล้อยกับเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบการปฏิบัติงานหรือกระบวนการทำงานด้วย

2.4 วัตถุอันตรายทางการเกษตร (pesticide) หมายถึง วัตถุอันตรายที่ใช้ในทางเกษตรซึ่งกรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

2.5 ศัตรูพืช (pest) หมายถึง สิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นอันตรายแก่พืชที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ได้แก่ โรคพืช แมลง สัตว์ และวัชพืช

3 เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน

เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกล้วยไม้ตัดดอก ให้เป็นไปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน
(ข้อ 3)

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
1. สวนกล้วยไม้ หรือสภาพพื้นที่สวน	1.1 แยกพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน เช่น เรือนเพาะปลูก พื้นที่เก็บรักษาอุปกรณ์เครื่องมือ พื้นที่เก็บรักษาปัจจัยการผลิต เป็นต้น	1.1 ตรวจพินิจ
	1.2 สภาพพื้นที่ภายในสวน สะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก สามารถระบายน้ำได้ดี	1.2 ตรวจพินิจ
	1.3 มีการจัดการด้านสุขลักษณะไม่ให้เกิดการสะสมของศัตรูพืช	1.3 ตรวจพินิจ
2. เรือนเพาะปลูก	2.1 โครงสร้างมีความแข็งแรง มีความสูงเหมาะสมกับชนิดพันธุ์กล้วยไม้ และสภาพพื้นที่	2.1 ตรวจพินิจ
	2.2 การพร่างแสงแดด เหมาะกับชนิดพันธุ์กล้วยไม้ที่ปลูกและสภาพพื้นที่	2.2 ตรวจพินิจ
3. การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	3.1 มีการเฝ้าระวังศัตรูพืช ตั้งแต่เริ่มปลูก หากตรวจพบศัตรูพืชให้กำจัด	3.1 ตรวจบันทึกข้อมูลการกำจัดศัตรูพืช
	3.2 หากมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	
	3.2.1 ให้ใช้วัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรและไม่ใช้วัตถุอันตรายที่มีประกาศห้ามใช้	3.2.1 ตรวจพินิจสถานที่เก็บวัตถุอันตราย
	3.2.2 ใช้ตามคำแนะนำในฉลาก และ/หรือ อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร	3.2.2 ตรวจบันทึกข้อมูล

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
	3.2.3 มีวิธีการเก็บรักษา วิธีการใช้ วิธีการกำจัดที่ถูกต้องปลอดภัย และระมัดระวังการปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำสาธารณะ	3.2.3 ตรวจพินิจสถานที่เก็บวัตถุดิบอันตราย และตรวจบันทึกข้อมูล
	3.3 อุปกรณ์ที่ใช้พันวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรต้องอยู่ในสภาพดี วิธีใช้ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน	3.3 ตรวจพินิจ
4. กระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	4.1 คัดเลือกพันธุ์ปลูกให้ตรงตามพันธุ์ที่ต้องการ ต้นพันธุ์มีความสมบูรณ์ สม่ำเสมอ ปลอดภัยจากศัตรูพืช และผลิตจากแหล่งที่มาที่เชื่อถือได้	4.1 ตรวจบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของต้นพันธุ์
	4.2 เลือกใช้วัสดุปลูกและวิธีการปลูก ให้เหมาะสมตามชนิดพันธุ์กล้วยไม้และสภาพแวดล้อม	4.2 ตรวจบันทึกข้อมูล และ/หรือ ตรวจพินิจ
	4.3 ใช้น้ำที่มีคุณภาพเหมาะต่อการปลูกเลี้ยงต้นกล้วยไม้	4.3 ตรวจพินิจ หรือ ตรวจวิเคราะห์
	4.4 ให้อุณหภูมิด้วยสูตร ความเข้มข้น และความถี่ที่เหมาะสมต่อการปลูกเลี้ยงต้นกล้วยไม้	4.4 ตรวจบันทึกข้อมูล หรือตรวจพินิจ
	4.5 เครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรที่ใช้ก่อนการเก็บเกี่ยว มีคุณภาพการใช้งานที่ไม่ส่งผลกระทบต่อกล้วยไม้และคุณภาพของช่อดอกกล้วยไม้	4.5 ตรวจพินิจ
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	5.1 อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวและขนย้ายต้องสะอาด มีคุณภาพการใช้งานที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพช่อดอกกล้วยไม้	5.1 ตรวจพินิจ
	5.2 ผู้เก็บเกี่ยวช่อดอกกล้วยไม้ ต้องปฏิบัติงานเก็บเกี่ยว วางพัก ขนย้าย ด้วยความระมัดระวังต่อคุณภาพช่อดอกกล้วยไม้	5.2 ตรวจพินิจ

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
	5.3 จุดพักวางช่อดอกกล้วยไม้ในเรือนเพาะปลูก ต้องมี ภาชนะที่สะอาดรองรับ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจาก ศัตรูพืช เศษดิน และสิ่งปนื้อกูล รวมทั้งต้องอยู่ในบริเวณที่ มีการป้องกันผลกระทบจากความร้อน และแสงแดด	5.3 ตรวจพินิจ
	5.4 คัดแยกช่อดอกกล้วยไม้ตามขนาด และชั้น คุณภาพ และคัดแยกช่อดอกกล้วยไม้ที่มีศัตรูพืช หรือ ร่องรอยจากศัตรูพืชออก	5.4 ตรวจพินิจ
	5.5 จุดพักวางช่อดอกกล้วยไม้ขณะรอขนย้ายไป โรงคัดบรรจุ ต้องมีโต๊ะ หรือภาชนะที่สะอาดรองรับ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากศัตรูพืช เศษดิน และ สิ่งปนื้อกูล รวมทั้งต้องอยู่ในบริเวณที่มีการป้องกัน ผลกระทบจากความร้อนและแสงแดด	5.5 ตรวจพินิจ
6. สุขภาพและการให้ ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน	6.1 มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่ใช้งานได้ และมี จำนวนเพียงพอให้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสกับ วัตถุอันตรายทางการเกษตร	6.1 ตรวจพินิจ
	6.2 มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วน บุคคลอย่างเพียงพอ	6.2 ตรวจพินิจ
	6.3 มีการดูแลสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานอย่าง เหมาะสม และเพียงพอ	6.3 ตรวจพินิจ และ สัมภาษณ์
	6.4 ให้ความรู้ หรืออบรมการปฏิบัติงานตาม ขั้นตอน ทักษะการตรวจสอบศัตรูพืชเบื้องต้น การ จัดการวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้แก่ ผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	6.4.1 การตรวจพินิจ 6.4.2 ตรวจบันทึกข้อมูล หรือประเมินความรู้ ความเข้าใจ ของ ผู้ปฏิบัติงาน
7. การบันทึกข้อมูล	7.1 มีการบันทึกข้อมูลครบถ้วน ได้แก่	
	7.1.1 แหล่งที่มาของต้นพันธุ์	7.1.1 ตรวจบันทึกข้อมูล

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
	7.1.2 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	7.1.2 ตรวจบันทึกข้อมูล
	7.1.3 ชื่อคู่ค้า	7.1.3 ตรวจบันทึกข้อมูล
	7.1.4 ปริมาณช่อดอกกล้วยไม้ที่เก็บเกี่ยว	7.1.4 ตรวจบันทึกข้อมูล
	7.1.5 วันที่เก็บเกี่ยว	7.1.5 ตรวจบันทึกข้อมูล
	7.2 เก็บรักษาสังเกตข้อมูลอย่างน้อย 1 ปี	7.2 ตรวจบันทึกข้อมูล

4 คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกล้วยไม้ตัดดอก

คำแนะนำนี้มีไว้เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ตัดดอกนำไปใช้ปฏิบัติในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต ตั้งแต่การปฏิบัติในเรือนเพาะปลูกจนถึงการปฏิบัติก่อนขนย้ายมายังโรงคัดบรรจุ เพื่อให้ได้ช่อดอกกล้วยไม้ที่มีคุณภาพ รายละเอียดตามภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกล้วยไม้ตัดดอก

(ข้อ 4)

ก.1 สวนกล้วยไม้ หรือสภาพพื้นที่สวน

ก.1.1 แยกพื้นที่ภายในสวนกล้วยไม้ให้เป็นสัดส่วน เช่น เรือนเพาะปลูก พื้นที่เก็บรักษาอุปกรณ์เครื่องมือ พื้นที่เก็บรักษาปัจจัยการผลิต เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการปฏิบัติงาน มีการจัดวางอุปกรณ์ที่ใช้ภายในเรือนเพาะปลูก เช่น โต๊ะสำหรับวางต้นกล้วยไม้ ราวแขวนต้นกล้วยไม้ แยกเป็นสัดส่วนตามชนิดพันธุ์

ก.1.2 สภาพพื้นที่ภายในสวน สะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก สามารถระบายน้ำได้ดี

ก.1.3 มีการจัดการด้านสุขลักษณะไม่ให้เกิดการสะสมของศัตรูพืช ได้แก่ มาตรการรักษาความสะอาดทั้งภายใน และบริเวณรอบเรือนเพาะปลูก การกำจัดเศษพืช หรือกล้วยไม้ที่เสียหายเนื่องจากถูกศัตรูพืชทำลาย วัชพืช ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้แล้ว และวัสดุอื่นๆ ที่อาจเป็นที่อาศัยของศัตรูพืช และสัตว์พาหะนำเชื้อ รวมทั้งจำแนกและแยกประเภทขยะให้ชัดเจน เช่น ขยะทั่วไป ขยะสารพิษ และขยะจากเศษพืช วางถังขยะให้เป็นระเบียบ หรือระบุจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน

ก.2 เรือนเพาะปลูก

ก.2.1 เสาเรือนเพาะปลูก ควรใช้เสาคอนกรีต เสาไม้ หรือเสาเหล็ก ตามความเหมาะสมของพื้นที่และความรุนแรงของกระแสลม

ก.2.2 บริเวณรอบเรือนเพาะปลูกไม่ควรมีต้นไม้ใหญ่ หลังคาเรือนเพาะปลูกใช้ตาข่ายพรางแสง (อาจยกเว้นเรือนเพาะปลูกสำหรับกล้วยไม้สกุลแวนดา) โดยขึงให้ตึงติดกันทั้งผืน หรือในกรณีสวนขนาดเล็กหรือใหญ่ อากาศอาจถ่ายเทไม่ดี ให้เว้นระยะระหว่างตาข่ายพรางแสงห่างกันประมาณ 15 cm หรือเหลื่อมกัน 50 cm ทุกระยะ 20 m ถึง 25 m เพื่อระบายอากาศ

ความสัมพันธ์ระหว่างชนิดพันธุ์กล้วยไม้ ความสูงเรือนเพาะปลูก และการพรางแสงที่เหมาะสม มีรายละเอียดในตารางที่ ก.1

ตารางที่ ก.1 ความสัมพันธ์ระหว่างชนิดพันธุ์กล้วยไม้ ความสูงเรือนเพาะปลูก และการพรางแสง
(ข้อ ก.2.2)

สกุล	ความสูงเรือนเพาะปลูก (เมตร)	การพรางแสง (ร้อยละ)
สกุลหวาย	2.5-3.5	50-60
สกุลออนซิเดียม	2.5-3.5	60-70
สกุลอะแรนดา และสกุลมอคคารา	3.0-4.0	40-50
สกุลแวนดา ไบแบน	3.0-4.0	50-70
สกุลแวนดา ไบร็อง	3.0-4.0	40-50

ก.3 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ก.3.1 มีการเฝ้าระวังศัตรูพืช ตั้งแต่เริ่มปลูก หากตรวจพบศัตรูพืชในปริมาณที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจ ให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืชนั้นไว้

ก.3.1.1 ควรศึกษาชนิดศัตรูพืช ช่วงเวลาระบาด ลักษณะอาการเมื่อมีโรคหรือแมลงเข้าทำลาย เพื่อหาวิธีป้องกันกำจัดที่เหมาะสม ศัตรูพืชที่สำคัญของกล้วยไม้ เช่น โรคเน่าดำ โรคดอกสนิม โรคใบจุด เพลี้ยไฟ หนอนกระทู้ผัก บั่วกล้วยไม้ หอยทาก และวัชพืช รายละเอียดดังตารางที่ ก.2

ตารางที่ ก.2 ศัตรูพืชที่สำคัญของกล้วยไม้ ช่วงเวลาระบาด ลักษณะอาการ และวิธีป้องกันกำจัด
(ข้อ ก.3.1)

ศัตรูพืชที่สำคัญ	ช่วงเวลาระบาด	ลักษณะอาการ	วิธีป้องกันกำจัด
โรคเน่าดำ หรือ โรคยอดเน่าหรือ โรคเน่าเข้าไส้ สาเหตุ เชื้อรา	ระบาดในฤดูฝน โรคนี้แพร่กระจายได้ง่าย เนื่องจากสปอร์ของเชื้อราติดไปกับน้ำในระหว่างการรดน้ำหรือฝนตก	เกิดได้ทุกส่วนของกล้วยไม้ - ราก เป็นแผลสีดำ เน่า แห้งยุบ - ต้น ยอดเน่าดำ - โคนต้น ใบเหลือง และหลุดร่วง - ใบ เป็นจุดใส ฉ่ำน้ำสีเหลือง แล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลดำ - ก้านช่อดอก เป็นแผลเน่าดำ - ดอก เป็นจุดแผลดำ มีสีเหลือง ล้อมรอบแผล ทำให้ดอกตูมร่วง	- ไม่ควรปลูกกล้วยไม้แน่นเกินไป - ถ้าพบโรคให้แยกเผาทำลาย - ไม่ควรให้น้ำกล้วยไม้ตอนเย็น โดยเฉพาะฤดูหนาว เพราะความชื้นสูงเหมาะต่อการเจริญเติบโตของเชื้อก่อโรค - วัสดุปลูกต้องระบายน้ำและอากาศได้ดี

ศัตรูพืชที่สำคัญ	ช่วงเวลาระบาด	ลักษณะอาการ	วิธีป้องกันกำจัด
โรคดอกสนิมหรือจุดสนิม สาเหตุ เชื้อรา	ระบาดรวดเร็วเมื่อฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานานหรือมีน้ำค้างมาก	พบมากในกล้วยไม้สกุลหวาย เป็นปัญหาสำคัญของการส่งออกช่อดอกกล้วยไม้ เพราะอาการโรคจะปรากฏในระหว่างการขนส่ง โดยเกิดเป็นจุดขนาดเล็กสีเหลืองอมน้ำตาลบนกลีบดอก เมื่อจุดขยายโตขึ้นจะมีสีเหลืองเข้มคล้ายสีสนิม	<ul style="list-style-type: none"> - เผาทำลายดอกกรังที่เป็นโรค - ให้อุณหภูมิเหมาะสมสูงในระยะเวลาออกดอกเพื่อเพิ่มความต้านทานต่อโรค - เมื่อพบโรคให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
โรคเกสรดำ สาเหตุ เชื้อรา	ระบาดรวดเร็ว เมื่อฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานาน	เป็นโรคที่พบมากในกล้วยไม้สกุลหวาย เป็นปัญหาสำคัญของการส่งออกช่อดอกกล้วยไม้ เพราะอาการโรคจะปรากฏในระหว่างการขนส่ง โดยจะปรากฏบนส่วนของเกสรเพศผู้ เกสรเพศเมีย ที่อยู่รวมกันในส่วนกลางของดอกที่เรียกว่า “เส้าเกสร” เป็นจุด แผลสีเทาอมดำ ยุบตัวจากเนื้อเยื่อปกติขอบแผลอาจมีสีน้ำตาลเข้ม	<ul style="list-style-type: none"> - อย่าปล่อยให้ดอกบานร่วงโรยค้ำตัน - เผาทำลายดอกกรังที่เป็นโรค - ในฤดูฝนเมื่อพบโรคให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
โรคใบปื้นเหลือง สาเหตุ เชื้อรา	ระบาดมากในช่วงฤดูฝนจนถึงฤดูหนาว	เกิดจุดกลมสีเหลืองที่ใบ โคนต้น ถ้าอาการรุนแรงจุดเหล่านี้จะขยายติดต่อกันเป็นปื้นสีเหลืองตามแนวยาวของใบ เมื่อพลิกดูใต้ใบจะพบกลุ่มผงสีดำ ใบเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลและร่วง	<ul style="list-style-type: none"> - เก็บรวบรวมใบที่เป็นโรคเผาทำลาย - เมื่อพบโรคระบาดให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
โรคใบจุด หรือโรคใบช้ำกลาง สาเหตุ เชื้อรา	ระบาดได้ตลอดปีแต่ระบาดมากในช่วงปลายฤดูฝนจนถึงฤดูหนาว	<ul style="list-style-type: none"> - สกุลแวนดา ลักษณะแผลเป็นรูปยาวรีคล้ายกระสวยถ้าเป็นมากแผลจะรวมกันเป็นแผ่น บริเวณตรงกลางแผลจะมีตุ่มนูน สีน้ำตาลดำ - สกุลหวาย ลักษณะแผลเป็นจุดกลมสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ ขอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เก็บรวบรวมใบที่เป็นโรคเผาทำลาย - เมื่อพบโรคระบาดให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

ศัตรูพืชที่สำคัญ	ช่วงเวลาระบาด	ลักษณะอาการ	วิธีป้องกันกำจัด
		แผลสีน้ำตาลอ่อน บางครั้งแผลบวมเล็กหรือหนูนเล็กน้อย หรือเป็นสะเก็ดสีดำ เกิดได้ทั้งด้านบนและใต้ใบ บางครั้งเห็นจุดกลม สีเหลือง ก่อน แล้วจึงค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นจุดสีดำทั้งวงกลม	
โรคเน่าสาเหตุเชื้อแบคทีเรีย	ระบาดมากในฤดูฝน	ระยะแรกเป็นจุดน้ำน้ำขนาดเล็กบนใบหรือหน่ออ่อน แผลจะขยายขนาดใหญ่ขึ้น และเนื้อเยื่อมีลักษณะเหมือนถูกน้ำร้อนลวก ใบพองเป็นสีน้ำตาล ขอบแผลมีสีเหลืองเห็นชัดเจนภายใน 2 วัน ถึง 3 วัน เนื้อเยื่อใบจะโปร่งแสงมองเห็นเส้นใบ ถ้าอาการรุนแรงจะทำให้กล้วยไม้เน่า ยุบ และตายทั้งต้น	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้ามีโรคเน่าระบาดให้งดการให้น้ำระยะหนึ่งอาการเน่าจะไม่ลุกลามหรือระบาด - เก็บรวบรวมใบที่เป็นโรคเผาทำลาย - เมื่อพบโรคระบาดให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
โรคต้นเน่าแห้งสาเหตุ เชื้อรา	ระบาดมากในฤดูฝน	เชื้อราเริ่มทำลายส่วนรากหรือโคนต้นลุกลามไปยังต้นและยอด บริเวณที่ถูกทำลายจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองและน้ำตาล	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบและคัดเลือกต้นพันธุ์ปลอดโรคก่อนนำไปขยายพันธุ์ - เมื่อพบโรคระบาดให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
โรคไวรัสสาเหตุเชื้อไวรัส 2 ชนิด	แพร่กระจายโดยการขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและการแยกหน่อจากต้นพันธุ์ที่เป็นโรค	เป็นโรคที่พบมากในกล้วยไม้เกือบทุกพันธุ์ที่มีการขยายพันธุ์มาเป็นเวลานาน กล้วยไม้แต่ละพันธุ์แสดงอาการรุนแรงของโรคไม่เท่ากันความเสียหายต่อคุณภาพต้นและดอก เช่น ทำให้ต้นมีใบด่าง ขอบปล้องสั้น ขอดอกสั้น ต้นทรุดโทรม ผลผลิตดอกลดลง	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบและคัดเลือกต้นพันธุ์ปลอดโรคก่อนนำไปขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อหรือแยกหน่อทั้งนี้ควรขอคำแนะนำจากกรมวิชาการเกษตร - แยกใช้อุปกรณ์การตัดระหว่างต้นที่ขยายได้จากต้นปลอดโรค กับต้นที่ไม่แน่ใจว่าเป็นโรคหรือไม่

ศัตรูพืชที่สำคัญ	ช่วงเวลาระบาด	ลักษณะอาการ	วิธีป้องกันกำจัด
<p>เพลี้ยไฟ มีขนาดเล็กมาก ประมาณ 0.8 mm ถึง 1.0 mm สีเหลืองใสวงจรชีวิตจากไข่ถึง ตัวเต็มวัย 14 วัน</p>	<p>พบระบาดในช่วงฤดูร้อนและฤดูหนาวหรืออากาศแห้งแล้งและฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ๆ</p>	<p>เพลี้ยไฟเป็นศัตรูสำคัญที่สุดของกล้วยไม้ เข้าทำลายโดยดูดน้ำเลี้ยงจากเนื้อเยื่อกลีบดอกทำให้เกิดรอยต่างกระจายทั่วกลีบดอก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตั้งกับดักกาวเหนียว อัตรา 100 กับดักต่อไร่ เพื่อพยากรณ์และลดปริมาณตัวเต็มวัย - หากพบเพลี้ยไฟเกินระดับที่กำหนดให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
<p>บั่วกล้วยไม้ เป็นแมลงวันชนิดหนึ่ง ตัวเต็มวัยวางไข่ใน เนื้อเยื่อ ก้านช่อดอก ตัวหนอนเมื่อโตเต็มที่มีขนาดประมาณ 2.0 mm</p>	<p>ระบาดรุนแรงในฤดูฝน</p>	<p>กัดกินกลีบดอกด้านใน ทำให้ดอกตูมชะงักการเจริญเติบโต ดอกจะร่วงอย่างรวดเร็ว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เก็บดอกที่มีถูกทำลายเผาทิ้งเพื่อกำจัดหนอนที่อยู่ในดอก ไม่ควรปล่อยให้ดอกเน่าร่วงหล่นจากก้านดอกจะทำให้หนอนติดตัวออกจากดอก และ ฝังตัวอยู่ตามพื้นดินหรือวัสดุปลูก - เมื่อพบการระบาดให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
<p>หนอนกระทู้หอม เป็นผีเสื้อกลางคืนระยะตัวหนอน 14 วัน ถึง 47 วัน ลำตัวอ้วน ผิวเรียบ มีหลายสี</p>	<p>ระบาดรุนแรงในช่วงฤดูร้อน</p>	<p>ตัวหนอนกัดกินดอก ต้นและใบ เป็นรอยแห้ว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เก็บกลุ่มไข่และตัวหนอนทำลาย - เมื่อพบการระบาด ให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
<p>หนอนกระทู้ผัก เป็นผีเสื้อกลางคืนระยะตัวหนอน 14 วัน ถึง 21 วัน ลำตัวอ้วนผิวเรียบ มี สี เขียว และน้ำตาลอ่อนมีลายสีดำ</p>	<p>ระบาดรุนแรงในช่วงฤดูร้อน</p>	<p>ตัวหนอนกัดกินดอก ต้นและใบ เป็นรอยแห้ว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เก็บกลุ่มไข่และตัวหนอนทำลาย - เมื่อพบการระบาด ให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

ศัตรูพืชที่สำคัญ	ช่วงเวลาระบาด	ลักษณะอาการ	วิธีป้องกันกำจัด
ไรแมงมุมเทียม กล้วยไม้	พบระบาดใน ทุก ฤดูกาล	หลังกลีบดอกเป็นจุดแผลสีม่วง เข้ม หรือเป็นจุดนูนสีขาวและ น้ำตาล และพบตัวไรเกาะกลุ่ม บนผิวใบเป็นจุดสีแดงเล็ก ๆ ขนาดเท่าปลายเข็มหมุด มีคราบ สีขาวของไรคล้ายฝุ่น ผิวใบยุบลง และเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล	<ul style="list-style-type: none"> - หลีกเลี่ยงการปลูกพืช อาศัยของไร เช่น เฟิร์น เป็น ต้น หรือถ้าจำเป็นต้องปลูก ควรดูแลป้องกันกำจัดไร - เมื่อพบการระบาด ให้ใช้ วัตถุอันตรายทางการเกษตร ตามคำแนะนำของกรม วิชาการเกษตร
ไรกาบใบกล้วยไม้	พบระบาดมากช่วง ฤดูฝน	กาบใบเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลหรือ ดำ เมื่อฉีกกาบใบจะเห็นไรเกาะ เป็นกระจุกสีส้มหรือแดงสด	<ul style="list-style-type: none"> - หลีกเลี่ยงการปลูกพืช อาศัยของไร เช่น เฟิร์น เป็น ต้น หรือถ้าจำเป็นต้องปลูก ควรดูแลป้องกันกำจัดไรด้วย - เมื่อพบการระบาด ให้ใช้ วัตถุอันตรายทางการเกษตร ตามคำแนะนำของกรม วิชาการเกษตร
หอยทากชักชีเนีย และหอยเลขหนึ่ง	พบระบาดรุนแรง ในช่วงฤดูฝน	กัดกินตาหน่อ ตาดอก และช่อดอก โดยปล่อยเมือกไว้เป็นทางตาม แนวเดินของหอยทาก เป็นสาเหตุ ให้เชื้อโรคหรือเชื้อราเข้าทำลาย ต่อได้	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบ หรือตากแห้งวัสดุ ปลูก - เมื่อพบการระบาดให้ใช้ วัตถุอันตรายทางการเกษตร ตามคำแนะนำของกรม วิชาการเกษตร
วัชพืช วัชพืชฤดูเดียว ขยายพันธุ์ด้วย เมล็ด และวัชพืช ข้ามปีขยายพันธุ์ ด้วย ต้น ราก เหง้า	ช่วงฤดูฝน	เป็นแหล่งอาศัยของศัตรูพืชและ สัตว์อันตรายชนิดอื่น	<ul style="list-style-type: none"> - กำจัดวัชพืชรอบบริเวณ เรือนเพาะปลูกกล้วยไม้ ใต้โต๊ะ และบริเวณทางเดิน ก่อนวัชพืชออกดอก - กำจัดวัชพืชขณะที่ยังเป็น ต้นอ่อน หรือยังไม่ออกดอก

ก.3.2 หากมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

ก.3.2.1 ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีเลขทะเบียนวัตถุอันตราย และมีคำแนะนำบนฉลากให้ใช้กับพืชนั้น ๆ ต้องไม่ใช่วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม อ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติและวิธีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนนำไปใช้ หรือให้เป็นไปตามคำแนะนำของทางราชการ

ก.3.2.2 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องสอดคล้องกับศัตรูพืชที่สำรวจพบ และให้เป็นไปตามคำแนะนำในฉลาก และ/หรืออ้างอิงคำแนะนำจากกรมวิชาการเกษตร และบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรนั้นไว้

ก.3.2.3 วิธีการเก็บรักษาวัตถุอันตรายทางการเกษตรแต่ละชนิดต้องจัดเก็บในภาชนะปิดมิดชิด แสดงป้ายให้ชัดเจน และแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกับปุ๋ย สารควบคุมการเจริญเติบโตพืช และอาหารเสริมต่าง ๆ สำหรับพืช วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เปิดใช้แล้วห้ามถ่ายออกจากภาชนะบรรจุเดิม ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้หมดแล้ว ต้องทำให้ชำรุดเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้ และนำไปทิ้งในสถานที่ที่จัดสำหรับทิ้งภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรโดยเฉพาะ หรือทำลายโดยการฝังดินห่างจากแหล่งน้ำ ให้มีความลึกมากพอที่สัตว์ไม่สามารถคุ้ยขึ้นมาได้ ห้ามเผาทำลาย และระมัดระวังการปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

ก.3.3 ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควรรู้จักศัตรูพืช การเลือกชนิดและอัตราการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเลือกใช้เครื่องพ่นสารเคมี และอุปกรณ์หัวฉีด รวมทั้งวิธีการพ่นสารเคมี ที่ถูกต้อง โดยต้องตรวจสอบเครื่องพ่นสารเคมีให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานตลอดเวลา เพื่อป้องกันสารพิษเปื้อนเสื้อผ้าและร่างกายของผู้ปฏิบัติงาน ระหว่างปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติต้องสวมเสื้อผ้ามิดชิด มีอุปกรณ์ป้องกันสารพิษ ได้แก่ หน้ากากหรือผ้าปิดจมูก ถุงมือ หมวก และสวมรองเท้าวางเพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ

ก.4. กระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

ก.4.1 คัดเลือกพันธุ์ปลูกจากแหล่งผลิตพันธุ์ที่เชื่อถือได้ โดยต้นพันธุ์ที่จะใช้ปลูกต้องตรงตามชนิดพันธุ์ที่ต้องการผลิต ต้นสมบูรณ์ แข็งแรง ปลอดจากโรค และแมลง และบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของต้นพันธุ์ ขยายต้นพันธุ์ ด้วยวิธีที่เหมาะสมตามชนิดกล้วยไม้ตัดดอก ได้แก่ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ การแยกกล้า การตัดแยก การแยกตะเกียง การตัดยอด การแยกหน่อแขนง

ก.4.2 ใช้วัสดุปลูกที่สะอาดและเหมาะสมกับชนิดพันธุ์กล้วยไม้ โดยคำนึงคุณสมบัติของวัสดุปลูก เช่น เป็นวัสดุที่มีการถ่ายเทอากาศ และระบายน้ำดี ทำให้รากและต้นกล้วยไม้เจริญเติบโตได้ดี วัสดุทนทาน ไม่ย่อยสลายเร็วเกินไป ปราศจากสารพิษเจือปน หาง่าย และใช้งานสะดวก

ก.4.3 น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย กรณีจำเป็นต้องใช้ ต้องมีหลักฐาน หรือข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าน้ำนั้นได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ในกระบวนการผลิตได้

ก.4.3.1 ใช้น้ำที่มีคุณภาพสำหรับการปลูกเลี้ยงต้นกล้วยไม้ ได้แก่ น้ำที่มีค่าความเป็นกรด-เบส (pH) 5.2 ถึง 8.5 ค่าการนำไฟฟ้า น้อยกว่า 750 ไมโครโมห์ต่อเซนติเมตร

ก.4.3.2 ควรมีการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อน รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐาน

ก.4.4 ควรให้ปุ๋ยทั่วถึงทั้งต้น ราก และใบ ยกเว้นดอก โดยพิจารณาจากเครื่องปลูก หากแห้งเกินไปควรให้น้ำก่อน 2 ชั่วโมง ถึง 3 ชั่วโมง แล้วจึงให้ปุ๋ย ควรให้ปุ๋ยในวันที่มีแสงแดด และเว้นการให้ปุ๋ยไนโตรเจนในระยะก่อนตัด 2 วัน ถึง 3 วัน สูตรและอัตราการใช้ปุ๋ย ควรเป็นดังนี้

ก.4.4.1 ระยะอนุบาล

กล้วยไม้สกุลหวาย สกุลมอคคารา สกุลอะแรนดา และสกุลแวนดา (ใบร่อง) ใช้ปุ๋ยทางใบสูตร 21-21-21 สลับกับสูตร 30-10-10 อัตรา 250 ถึง 400 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน

ก.4.4.2 ระยะเจริญเติบโต

กล้วยไม้สกุลออนซิเดียมใช้ปุ๋ยทางใบสูตร 21-21-21 อัตรา 150-200 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ทุก 7 วัน
กล้วยไม้สกุลหวายใช้ปุ๋ยทางใบสูตร 21-21-21 สลับกับสูตร 30-20-10 อัตรา 400 ถึง 600 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน และกล้วยไม้สกุลมอคคารา สกุลอะแรนดา และสกุลแวนดา (ใบร่อง) ใช้อัตรา 300 ถึง 500 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน กล้วยไม้สกุลออนซิเดียมใช้ปุ๋ยทางใบสูตร 21-21-21 สลับกับสูตร 16-21-27 หรือสูตร 7-24-34 อัตรา 250 ถึง 400 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน

ก.4.4.3 ระยะออกดอก

(1) กล้วยไม้สกุลหวายใช้ปุ๋ยทางใบสูตร 21-21-21 สลับกับสูตร 16-21-27 หรือสูตร 15-30-15 อัตรา 600 ถึง 800 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน และกล้วยไม้สกุลมอคคารา สกุลอะแรนดา และสกุลแวนดา (ใบร่อง) ใช้อัตรา 500 ถึง 700 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน และเพื่อช่วยลดการร่วงของดอก ตูมในกล้วยไม้สกุลหวาย ในช่วงเปลี่ยนฤดูกาลควรให้ปุ๋ยสูตร 16-21-27 อัตรา 800 ถึง 1,000 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ จำนวน 1 ครั้ง ถึง 2 ครั้ง

(2) กล้วยไม้สกุลออนซิเดียมใช้ปุ๋ยทางใบสูตร 21-21-21 สลับกับสูตร 16-21-27 อัตรา 400 ถึง 600 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ หรือสูตร 7-24-34 อัตรา 300 ถึง 500 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน

ก.4.4.4 ระยะตัดดอก

- (1) กล้วยไม้สกุลหวายใช้ปุ๋ยทางใบสูตร 15-30-15 สลับกับสูตร 16-21-27 อัตรา 500 ถึง 700 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน และกล้วยไม้สกุลมอคคารา สกุลอะแรนดา และสกุลแวนดา (ใบร่อง) ใช้อัตรา 400 ถึง 600 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน
- (2) กล้วยไม้สกุลออนซิเดียมใช้ปุ๋ยทางใบสูตร 16-21-27 สลับกับสูตร 7-24-34 อัตรา 300 ถึง 500 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตรต่อไร่ ทุก 7 วัน

ก.4.5 เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ก่อนการเก็บเกี่ยว มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน จัดเก็บในสถานที่เก็บรักษาเป็นสัดส่วน ปลอดภัย ง่ายต่อการนำไปใช้งาน จัดทำรายการและการจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร และแผนการซ่อมบำรุงรักษา พร้อมบันทึกข้อมูลการบำรุงรักษาทุกครั้ง

มีการตรวจสอบสภาพเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องพ่นสารเคมี อุปกรณ์การเก็บเกี่ยว ก่อนนำออกไปใช้งาน เครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตรที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรงในการปฏิบัติงาน เช่น หัวฉีดพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่ามีคลาดเคลื่อนต้องปรับปรุงซ่อมแซม หรือเปลี่ยนใหม่ ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้งาน

มีการทำความสะอาดเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุ และขนส่งผลิตภัณฑ์ทุกครั้งก่อนการใช้งาน และหลังใช้งานเสร็จแล้ว ก่อนนำไปเก็บ

ก.5 การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยว

ก.5.1 อุปกรณ์ และวัสดุที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ควรใช้เครื่องมือ เช่น มีดหรือกรรไกรที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ต้องคมและสะอาด หลังการตัดแต่ละครั้งควรจุ่มมีดหรือกรรไกรในแอลกอฮอล์แล้วลนไฟจนแอลกอฮอล์ระเหยหมด เพื่อป้องกันการติดเชื้อโดยเฉพาะเชื้อไวรัส ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของช่อดอกกล้วยไม้

ก.5.2 ผู้เก็บเกี่ยวช่อดอกกล้วยไม้ ต้องปฏิบัติงานเก็บเกี่ยว วางพัก ขนย้าย ด้วยความระมัดระวังต่อคุณภาพช่อดอกกล้วยไม้

ก.5.3 จุดพักและรวบรวมช่อดอกกล้วยไม้ ในเรือนเพาะปลูก ต้องมีภาชนะที่สะอาดรองรับ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากศัตรูพืช จุลินทรีย์ สิ่งปฏิกูล เศษดิน และสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่น ๆ จากพื้นดิน รวมทั้งต้องอยู่ในบริเวณที่มีการป้องกันผลกระทบจากความร้อนและแสงแดด

ก.5.4 คัดแยกช่อดอกกล้วยไม้ที่มีศัตรูพืช หรือ ร่องรอยจากศัตรูพืชออก และนำไปทำลายในบริเวณที่จัดเตรียมไว้เฉพาะนอกแปลงปลูก รวมทั้ง แยกชั้นคุณภาพ ขนาด ในเบื้องต้นตามชั้นคุณภาพ

ก.5.5 จุดพักวางช่อดอกกล้วยไม้ขณะรอนย้ายไปโรงคัดบรรจุ ต้องมีโต๊ะ หรือภาชนะที่สะอาดรองรับ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากศัตรูพืช เศษดิน และสิ่งปนเปื้อน รวมทั้งต้องอยู่ในบริเวณที่มีการป้องกันผลกระทบจากความร้อนและแสงแดด

ก.6 สุขภาพและการให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

ก.6.1 มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่ใช้งาน และมีจำนวนเพียงพอให้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสกับวัตถุอันตรายทางการเกษตร

ก.6.2 มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถคงไว้ซึ่งสุขลักษณะส่วนบุคคลในระดับที่เหมาะสม เช่น อุปกรณ์ล้างมือ ห้องน้ำ ผ้ากันเปื้อน และมีบริเวณสำหรับรับประทานอาหาร แยกจากพื้นที่ปฏิบัติงาน

ก.6.3 มีการดูแลสุขภาพส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

ก.6.4 ให้ความรู้ และอบรมการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ทักษะการตรวจสอบศัตรูพืชเบื้องต้น การจัดการวัตถุอันตรายทางการเกษตร สารฆ่าเชื้อโรค หรือวัตถุอันตรายอื่น ๆ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ก.7 การบันทึกข้อมูล

ก.7.1 มีการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระเบียบ ครบถ้วน ข้อมูลที่ต้องบันทึก ได้แก่ แหล่งที่มาของต้นพันธุ์ การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ชื่อคู่ค้า ปริมาณช่อดอกกล้วยไม้ที่เก็บเกี่ยว และวันที่เก็บเกี่ยว

ก.7.2 เก็บรักษาบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน และเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้เป็นอย่างดีอย่างน้อย 1 ปี

ภาคผนวก ข

หน่วย

หน่วยและสัญลักษณ์ที่ใช้ในมาตรฐานนี้ และหน่วย SI (International System of Units หรือ *Le Système International d' Unités*) ที่ยอมรับให้ใช้ได้ มีดังนี้

รายการ	ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์หน่วย
ความยาว	มิลลิเมตร (millimeter)	mm
	เซนติเมตร (centimeter)	cm
	เมตร (meter)	m